CENA 10 GROSZY

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

PRENUMERATA WYNOSI:
w Kaliszu miesięcznie . . 2 zł. 50 gr.
Z odnoszeniem do domu . 3 zł. —
Na prowincji z przesyłką
pocztową . . . . 3 zł. 50 gr.
Zagranicą . . . . 6 zł. —
Cena pojedyńczego egzemplarza 10 gr.

GAZETA KALISKA

Pismo codzienne, polityczne, społeczne i ekonomiczne.

CENA OGŁOSZEŃ:
Za 1 wiersz milim. lub jego miejsce na stronie 1, 2 i 3 gr. 10.
Nekrologi gr. 10, zwyczajne gr. 5.
ADRES REDAKCJI i ADMINISTRACJI,
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9 do 7 wieczorem.

Nr. 112 (8340) Wtorek, dnia 18 maja 1926 r. Rok XXXIV.

Komunikat warszawskiej radiostacji

wysłany w dn. 15 maja 1926 r., o godz. 8-ej wieczorem.

Warszawska radiostacja w sobotę wieczorem rozesłała w języku polskim i francuskim komunikat treści następującej:

Marszałek Rataj o godz. 6.15 rano przedstawicielom prasy oznajmił:

W piątek, dnia 14 maja, o godz. 10-ej wieczorem zgłosił się do mnie ks. prałat Tokarzewski i mjr. Mazanek, którzy wręczyli mi pismo Prezydenta Wojciechowskiego, brzmiące w sposób następujący:

„Do Pana Marszałka Sejmu, Macieja Rataja.

Proszę Pana Maszałka o przybycie do miejsce mego pobytu w Wilanowie oraz o przyjęcie mego oświadczenia, które pragnę złożyć w obecności rządu dla zaprzestania przelewu krwi. Proszę spowodować natychmiast zawieszenie broni".

Podpisał. Wojciechowski.

Kontrasygnował: Wincenty Witos.

Wilanów, dnia 14 maja 1926 r.

* * *

Ze względu na ostatnie zdanie pisma, proponujące zawieszenie broni, zwróciłem się natychmiast do p. Marszałka Piłsudskiego. Marszałek Piłsudski przyrzekł wydanie ze swej strony natychmiast odpowiednich zarządzeń, zmierzających do wstrzymania akcji bojowej.

Zgodnie z życzeniem Prezydenta Wojciechowskiego, udałem się o godz. 12-ej w nocy do Wilanowa, miejsca pobytu Prezydenta Rzplitej i rządu. Tam otrzymałem następujące pisma:

1) Do p. Marszałka Sejmu, Macieja Rataja: Wobec wytworzonej sytuacji, uniemożliwiającej mi sprawowanie urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej, zgodnie ze złożoną przezemnie przysięgą, zrzekam się tego urzędu i zgodnie z art. 40 Konstytucji, przekazuję Marszałkowi Sejmu uprawnienia Prezydenta Rzplitej.

Jednocześnie załączam prośbę o dymisję dotychczasowego rządu.

Podpisał: Wojciechowski.

Wilanów, 14 maja 1926 r.

* * *

2) Do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej: Niniejszem zgłaszam dymisję całego Rządu.

Wilanów, dnia 14 maja 1926 r.

Podpisał: Wincenty Witos.

* * *

3) Protokuł z posiedzenia Rady Ministrów, odbytego w Wilanowie dnia 14 maja 1926 r. w obecności Prezydenta Rzplitej.

Początek godz. 5.30 po południu.

Prezydent Rzplitej zażądał od Rady Ministrów odpowiedzi na pytanie, czy w związku z sytuacją, wytworzoną z zajęciem stolicy przez wojska Marszałka Piłsudskiego, grożącą w dalszym ciągu przewlekłą wojną domową, należy prowadzić dalej walkę, czy jej zaniechać.

Rada Ministrów, jednomyślnie uznając, że przedłużanie walki w tych warunkach doprowadzić może do wojny między poszczególnemi dzielnicami Rzplitej, że konieczne jest użycie w całości wojska dla obrony granic państwa, wojną taką zagrożonych, że niezbędne jest w interesie państwa usunięcie rozdziału dzielącego naród oraz wojsko na dwa wrogie obozy — postanawia że wobec tego przerwanie dalszej walki jest nakazem chwili.

W przekonaniu, że nowemu rządowi łatwiej uda się przeprowadzić to zadanie — Rada Ministrów uchwala zgłoszenie swej dymisji.

Prezydent Rzplitej jednocześnie zakomunikował swą decyzję złożenia urzędu Prezydenta.

Następują podpisy ministrów.

Za zgodnodność: Wincenty Witos.

Marszałek oświadczył, że zdecydował się dymisję rządu przyjąć. W najbliższych godzinach zamianowany będzie nowy rząd.

Lista nowego gabinetu.

WARSZAWA, 17. (Radjostacja warszawska). P. marszałek Rataj jako zastępca Prezydentą Rzplitej mianował prezesem Rady Ministrów i Min. Kolei p. dr. Waładysława Bartla, a na jego wniosek mianował gabinet w składzie następującym:

Min. spraw wewnętrznych — Młodzianowski.

Min. spraw wojskowych — marsz. Piłsudski.

Min. skarbu Czechowicz,

Min. sprawiedliwości — Makowski,

Min. Robót Publicznych — Witold Broniewski.

Min. Przem i Handlu — Hipolit Gliwic.

Min. Pracy i Opieki Społecznej Stanisław JJurkiewicz.

Kierownik Min. Spraw Zagr. — August Zaleski.

Kierownik Min. Oświaty i wyzn. Rel. — Mikułowski — Pomorski.

Kierownik Min. Reform Rolnych — Raczyński.

Premjer nowego gabinetu i min. kolei dr. Władysław Bartel urodził się we Lwowie w r. 1882. Ojciec jego był maszynistą kolejowym. — Studja rozpoczął w gimnazjum, lecz wobec konieczności zarobkowania skończył wydział ślusarski w szkole rzemieślniczej we Lwowie i przez kilka lat pracował jako monter przy sygnałach kolejowych. Nie zaniedbywał jednak pracy nad nauką, w roku 1902 zdał maturę i wstąpił na politechnikę Lwowską. W roku 1907 uzyskał dyplom i został asystentem na tejże politechnice i jednocześnie studjuje matematykę na Uniwersytecie. Lata 1910—11 spędza na studjach uzupełniających w Monachjum i następnie zyskuje tytuł doktora nauk matematycznych. W r. 1912 zostaje mianowanym profesorem zwyczajnym Politechniki Lwowskiej. W roku 1914 jako kapral wstępuje do wojska i kończy kampanję w stopniu porucznika. W r. 1918 bierze wybitny udział w odsieczy Lwowa, organizując tam pierwszy w Polsce baon wojsk kolejowych. Po odparciu ukraińców zostaje w szarży majora szefem kolejnictwa wojskowego w Sztabie Generalnym. W roku 1922 wchodzi do Sejmu i państwowej listy Wyzwolenia i zostaje Prezesem Sejmowej Komisji Komunikacyjnej. W roku 1925 występuje z wyzwolenia organizując nowy Klub Pracy, którego zostaje Prezesem.

Przez cały rok 1920 był ministrem kolei.

Premjer do kolejarzy.

WARSZAWA, 17. (Radjost. Warsz.) Prezydent Rady Ministrów i Minister Kolei dr. Bartel wydał odezwę do pracowników kolejowych, w której komunikuje o objęciu ministerstwa kolei, wzywa wszystkich pracowników kolejowych do zdwojonej i energicznej pracy w celu niezwłocznego doprowadzenia do normalnego stanu zakłóconego ostatniemi wypadkami ruchu kolejowego.

Pierwsze zarządzenie premjera.

WARSZAWA, 17. (Radjost. Warsz.). Prezes Rady Min. i Min. Kolei dr. Bartel udał się w sobotę dnia 15 maja o godz. 9 m. 30 wiecz. do ministerstwa kolei w celu objęcia urzędowania. Dowiedziawszy się, że w Cytadeli jest internowany były min. kolei Chądzyński nakazał komisarzowi Rządu na m. Warszawę niezwłoczne uwolnienie Chądzyńskiego. O godz. 11 m. 30 komisarz Rządu złożył sprawozdanie z wykonania zlecenia i udzielił informacji o sytuacji w mieście. Z informacji tych wynika, że w całej Warszawie panuje zupełny spokój i życie płynie normalnie. — Drożyzna zupełnie nie podniosła się. O godz. 1-ej w nocy dr. Bartel udał się do dyrekcji kolejowej Warszawskiej na konferencję. Dziś w nocy strajk na kolejach będzie zupełnie zlikwidowany.

Na Śląsku spokój.

KATOWICE, (Radjost. War.) 17. Wojewoda Śląski wystosował do podległych Starostw, Dyrekcji Policji i wszelkich urzędów państwowych telefonogram, zawiadamiając o dymisji rządu Witosa, zrzeczeniu się godności przez prezydenta Wojciechowskiego o przekazaniu włady na ręce marsz. Rataja. Wobrębie woj. Śląskiego panuje zupełny spokój.

Rozkaz zaprzestania wszelkich walk.

WARSZAWA, (Radjost. War.) 17. Marszałek Rataj jako zastępca Prezydenta Rzplitej wydał w dn. 15 b.m. zarządzenie, nakazujące wszelkim oddziałom wojskowym wstrzymanie akcji zbrojnej i zaprzestania wszelkich walk. Minister Spraw Wojskowych otrzymał nakaz niezwłocznego przystąpienia do dalszej likwidacji ruchów wojskowych.

W Warszawie normalny spokój.

WARSZAWA, (Radjost. War.) 17. Komisarjat Rządu podał do wiadomości, iż zakaz otwierania

okien i balkonów został cofnięty, jak również rozkaz zamykania restauracji i kawiarń o godz. 21. Komisje Poborowe będą od poniedziałku godziny 8 m. 30 rano urzędować normalnie.

Zgromadzenie Narodowe

może się najwcześniej zebrać 25 b. m.

WARSZAWA, 17. Termin Zgromadzenia Narodowego nie został dotychczas ustalony.

Zgromadzenie Narodowe zwołuje z samego prawa Marsz. Sejmu, wielkie jednak wpadki polityczne, jakie tym razem poprzedziły Zgromadzenie Narodowe i zaognienie stosunków międzypartyjnych sprawiają, że ustalenie terminu zwołania (które według konstytucji powinien nastąpić natychmiast) jest rzeczą trudną i odpowiedzialną. Pan marszałek Sejmu decyzję swą poweźmie z uwzględnieniem wszystkich tych okoliczności.

Z uwagi na to, że zawiadomienie o terminie Zgromadzenia Narodowego musi być wysłane najmniej na 7 dni przed dniem jego obrad, oraz z powodu, że w niedzielę i w poniedziałek przypadają Zielone Święta, wynikałoby według obliczeń, że Zgromadzenie Narodowe mogłoby się odbyć najwcześniej we wtorek 25 b.m.

Informacje zagraniczne o położeniu w Polsce.

PRAGA, (Radjo) 17. Z Warszawy donoszą, że w całej Polsce panuje spokój zupełny. Robotnicy powrócili do pracy. Komunikacja kolejowa została przywróconą, tylko komunikacja telefoniczna z zagranicą nie funkcjonuje należycie.

Pociągi już kursują, ale w Łodzi.

ŁÓDŹ, 17, Jak się dowiaduje nasz korespondent, w niedzielę w Łodzi został przywrócony całkowicie normalny ruch kolejowy.

Mimo ogólnych przypuszczeń, że na razie nie otrzymamy połączenia kolejowego z Warszawą, pociągi do stolicy kursują zupełnie normalnie z obu dworców.

Obowiązuje letni rozkład jazdy. Ruch pasażerów na dworcach bardzo ożywiony.

Oficjalnie zaprzeczają o ruchach wojsk sowietów nad granicą.

WIEDEŃ, 17. Poselstwo sowieckie w Wiedniu zaprzeczyło wszelkim pogłoskom o przegrupowaniach wojsk na pograniczu polskiem.

Jakie zadanie stawia sobie nowy rząd?

WARSZAWA, 17. Po ostatecznem sformowaniu gabinetu, przedstawiciel „Ilustrowanego Kurjera Codziennego" zwrócił się do p. premjera Bartla z uprzejmą prośbą o poinformowanie opinji do najbliższych zamierzeń rządu.

P. premjer odpowiedział:

— Były momenty, iż sądziłem, że misja moja się nie uda, albowiem byłem zmuszony tworzyć gabinet w bardzo trudnych warunkach.

— Jakie natury trudności nastręczały się przedewszystkiem?

— Osobowej.

— Mianowicie?

— Nieprzyjęcie tek przez kilku kandydatów.

— Czy mogę prosić p. premjera o poinformowanie, dlaczego pp. Skrzyński i Raczkiewicz nie weszli do nowego gabinetu?

— Pierwszy z nich jest wstrząśnięty ostatniemi wypadkami. Jest to zupełnie zrozumiałe, iż nerwy i serce mogą silnie zareagować w takich chwilach. P. Raczkiewicz jest zupełnie przepracowany.

— Jakie najbliższe zadania stoją zdaniem p. premjera nowym rządem?

— Gabinet, któremu mam zaszczyt przewodniczyć, musi przedewszystkiem zdemobilizować sytuację, zapewnić obywatelom bezpieczeństwo, a krajowi ład i spokój.

— Zatem gabinet silnej ręki wobec antypaństwowych knowań?

— Komunizm i faszyzm nie istnieją dla mnie. Wszelkie antypaństwowe wystąpienia będę tępił.

W tej chwili jeden z posłów socjalistycznych wmieszał się do rozmowy, pytając żartobliwie p. premjera: czy p. premjer będzie „Robotnika" konfiskował?

— Jeżeli zasłuży — odpowiedział pan premjer — to tak. Każde pismo z prawa, czy z lewa będzie musiało szanować wartość słowa drukowanego. Rząd obecny nikogo kokietować nie będzie.

Uroczyste zaprzysiężenie nowego rządu.

WARSZAWA, 17. W niedzielę o godzinie 12 w południe odbyło się zaprzysiężenie nowej Rady Ministrów. Ceremonja zaprzysiężenia odbyła się w gabinecie marszałka Sejmu Rataja, pełniącego zastępczo obowiązki Prezydenta Rzeczypospolitej.

Przed wyznaczoną godziną kuluary sejmowe wypełniły się posłami ze wszystkich ugrupowań, zwłaszcza lewicowych. Uwagę zwracała obecność przywódcy NPR. posła Popiela i posła Zamorskiego (Z. L. N.).

Na kilka minut przed 12 przybył marszałek Rataj, po nim zaś szef kancelarji cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej p. Lenz, a później podsekretarz stanu prezydjum Rady Ministrów p. Studziński i podsekretarz stanu dyrektor biura sejmowego p. Pomykalski.

Po przybyciu ministrów oraz premjera dr. Bartla, zebrani ministrowie udali się natychmiast do gabinetu marszałka Sejmu Rataja, ażeby złożył przysięgę.

Marsz. Rataj p. o. Prezydenta Rzplitej odczytał osobiście rotę przysięgi. Zgromadzeni ministrowie stanęli półkolem przy stole, na którym stał krzyż i dwie płonące świece. Po odczytaniu roty ministrowie powtórzyli głośno: przysięgę, poczem każdy z nich podpisał akt przysięgi. Przy ceremonji tej byli obecni również pp. Lenc, Studziński i Pomykalski.

Po odebraniu przysięgi premjer dr. Bartel z ministrami marsz. Pilsudskim i Młodzianowskim odbyli konferencję w gabinecie wicemarszałków, która trwała około kwadransa, poczem wrócili do gabinetu marszałka Rataja, gdzie odbyto ponownie konferencję. Po godzinie 1 po poł. ministrowie opuścili gmach sejmowy.

TELEGRAMY.

Orkan we Francji.

PARYŻ, (Radjo) 17. Wczoraj w Paryżu, okolicy i w południowej Francji szalał orkan, który zrządził olbrzymie straty w winnicach i ogrodach.

Pod Paryżem orkan zerwał wielki balon sterowy, który został doszczętnie zniszczony.

Zapowiedź pogody.

BERLIN, (Radjo) 17. Dziś temperatura bez zmiany, pochmurno, lekkie opady możliwe.

Strajk kolejowy w Anglji zakończony.

LONDYN, (Radjo) 17. Urzędowo komunikują że strajk kolejowy został zakończony. Odbyła się konferencja delegatów Związków Górniczych z przedstawicielami Rządu, którzy zakomunikowali delegatom propozycję układu na podstawie warunków Baldwina, ostateczna konferencja odłożona została do dn. 20 b.m.

Wybuch w fabryce.

BUKARESZT, (Radjo) 17. Wczoraj w fabryce chemicznej w Bacaulmare (Siedniogród) nastąpił wybuch; 4 osoby zostały zabite i 7 ciężko rannych.

Amundsen się znalazł.

NEW-YORK, (Radjo) 17 Norge wylądował uszkodzony w Zeller, naprawa potrwa parę miesięcy. Amundsen wyjechał do stałego lądu łodzią motorową.

Konferencja Rozbrojeniowa.

Dnia 18 maja zbiera się w Genewie przygotowawcza konferencja rozbrojeniowa. Została ona powołana przez Radę Ligi Narodów na skutek inicjatywy VI Zgromadzenia Ogólnego Ligi, odbytego w r. 1925. Właściwie ma to być podobnie jak to już było z konferencją ekonomiczną jedynie konferencja przygotowawcza, która ma wypracować program i przygotować międzynarodową konferencję rozbrojeniową. W konferencji tej biorą udział przedstawiciele państw biorących udział w Radzie Ligi oraz państw, które ze względu na swoje położenie geograficzne, mają specjalne zainteresowanie w kwestji rozbrojenia. Są to więc państwa: Polska, Argentyna, Bułgarja, Chili, Finlandja, Rumunja, Jugosławja. Pozatem zostały co zresztą wywołało znaną odpowiedź Cziczerina zaproszone Stany Zjednoczone, Niemcy i Rosja, odrzucającą zaproszenie w niezbyt uprzejmy sposób. Pozatem konferencja przygotowawcza może zaprosić dla współpracy inne państwa, o ile uzna że mogą one być specjalnie w dane kwestji zainteresowane. Zadaniem konferencji jest wypracowanie jej programu. Konferencja przygotowawcza ma prawo zwracać się i zapewnić sobie współpracę wszystkich kompetentnych ciał Ligi Narodów oraz może się zwracać we wszystkich sprawach dotyczących kwestji ekonomicznych. Komisja mieszana składa się: z dwuch członków z każdej organizacji ekonomicznej i finansowej Ligi (chodzi tu więc w pierwszej linji o sekcję ekonomiczną, następnie komisję przygotowawczą dla przyszłej konferencji ekonomicznej), następnie dwuch członków przedstawicieli pracodawców, dwuch przedstawicieli klasy pracującej wchodzących w skład Rady Administracyjnej Międzynarodowego Biura Pracy i wreszcie czterech członków fachowców w sprawach przemysłowych, lub transportowych, z których każdy będzie następującej narodowości: jeden Amerykanin (Stany Zjednoczone), jeden Niemiec, Japończyk i Rosjanin (Sowiety).

Dotychczas nadeszły odpowiedzi całego szeregu państw wraz z listami delegatów, mających wziąć udział w pracach konferencji. Najliczniej obsadzona ma być delegacja Stanów Zjednoczonych, licząca 10 członków z Msr. Gibsonem na czele. W skład delegacji wchodzi cały szereg wyższych oficerów armji lądowej oraz dwuch admirałów marynarki. Ze strony Francji bie ze udział znany z ostatniej wizyty Paul Boncour, Czechosłowacji Veverka, który prawdopodobnie będzie także reprezentował swoje państwo na konferencji dla reorganizacji Rady Ligi. Niemcy przyjeżdżają z hr. Bernsdorffem na czele i przywożą ze sobą wybitnego znawcę spraw Ligi hr. Bulowa z Auswarliges Amt, Anglja wysyła Roberta Cecila. Widzimy więc, że skład konferencji będzie pierwszorzędny. Dotychczas w kuluarach krążą pogłoski o chęci lub niechęci poszczególnych mocarstw w kwestji rozbrojenia. I tak np.. mówią że specjalnie Anglja wszelkiemi siłami dążyła do dojścia do skutku konferencji, podczas gdy Francja rzekomo opierała się bardzo stanowczo. Potwierdza to chociażby ostatnia mowa Roberta Cecila, który powiedział, że konferencja będzie musiała wziąć pod uwagę stosunki kolonjalne niektórych państw oraz kwestję mandatów. Było to niejako zapewnieniem Francji specjalnego stanowiska ze względu na wojnę w Marokku i powstanie w Syrji. Pozatem jednak nawet optymiści nie wróżą konferencji specjalnych wyników. Dotychczasowe próby w tym kierunku przynosiły rozczarowanie. Przybycie Niemców z niewinnemi minami „rozbrojonych" baranków bynajmniej nie ułatwi sytuacji. Ogólnie jednak przypuszczają, że jak zwykle konferencja skończy się rezolucją, wyłaniającą specjalne komisje i t. d. Nie jest to łatwo wobec dzisiejszej sytuacji politycznej naprawdę szczerze rozbrajać niektóre Kraje. Stanowisko Polski, jak zresztą Rumunji, Finlandji oraz państw Bałtyckich jest zupełnie specjalne. Choćby ze względu na nieobecność Sowietów, nie mówiąc już o tajnych zbrojeniach niemieckich, należą jej się specjalne względy. Z sytuacji tej zdaje sobie sprawę, co było zresztą parokrotnie podkreślane. W każdym razie możliwe, że przyszła konferencja przyczyni się do wyjaśnienia sytuacji na terenie zbrojeń jawnych czy ukrytych i do postawienia jasno kwestji, czy świat chce pokoju, czy też świadomie lub nieświadomie dążymy do drugiej katastrofy.

P.

BIULETYN

SPOSTRZEŻEŃ METEOROLOGICZNYCH STACJI „KALISZ" Państwowej Sieci Meteorologicznej PRZY SEJMIKU

w dn. 17 maja 1926 r. godz. 7-a rano

1) Ciśnienie powietrza	749.8
2) Kierunek wiatru	W.
3) Siła wiatru	1 m/s
4) Stan nieba	zachm. umiark.
5) Wilgot. bezwzględna	8.9
6) Wilgot względna	93%.
7) Temp. powietrza	+ 10.7
8) Ilość opadów (z doby ubiegł. zacałyd.)	+0.2
9) Najwyż. temp (z doby ubiegł. zacałyd.)	+20.9
10) Najniż. temp.	+ 6.9
11) Temp. grunt. na głębokości 50 cm. 1 g. p p.	+ 1.04

Konferencja u Starosty.

W sobotę u p. Starosty kaliskiego odbyły się dwie konferencje w sprawie wypadków ostatnich. W godzinach południowych w konferencji przyjęli udział przedstawiciele władz wojskowych i cywilnych. Ci ostatni wypowiedzieli się jednogłośnie, że obowiązani są stać po stronie rządu warszawskiego. Następnie o godz. 8-ej wieczorem odbyła się konferencja z prasą i przedstawicielami instytucji społecznych. Na konferencji tej p. Starosta odczytał treść odezwy ogłoszonej wczoraj i nadesłanej przez wice-ministra Olpińskiego do rozpublikowania, poczem wezwał zebranych o wpłynięcie na członków stowarzyszeń, które reprezentują uspakajająco, aby nie dać powodów do wywołania zamętu wśród elementów wywrotowych.

W końcu p. Starosta zakomunikował, że stworzony już został w Warszawie gabinet spokoju i pracy.

Instytucje Liskowskie.

(Kor. wł.).

W m. marcu i kwietniu odbyły się w Liskowie ogólne zebrania różnych instytucji spółdzielczych, na których zdawano szczegółowe sprawozdanie z działalności za rok 1925. Zebrania te były dość liczne, dyskusja nadzwyczaj ożywiona, w dyskusji przyjmowali udział przeważnie miejscowi gospodarze, co w przeciwieństwie do dawnej bierności i małego zainteresowania sią, świadczy o stopniowem wyrobieniu sie członków. Jeśli wziąć pod uwagę ważniejsze tylko liczby, to działalność pojedyńczych instytucji przedstawia się w następujący sposób:

1. Stowarzyszenie Spożywcze liczyło członków 278, obrót roczny w sklepie spółkowym wynosił 143.000 zł.

2. Piekarnia Spółdzielcza wypiekła 162.000 kgr. mąki, dała pieczywa na 73.000 zł.

3. Stowarzyszenie Rolniczo-Handlowe sprzedało nawozów sztucznych, węgli i materjałów budowlanych za 99.000 zł.

4. Stowarzyszenie Budowlane we własnej cegielni wypaliło cegły 960.000 sztuk, dachówki cement zrobiło 69.000 szt. obrót wyniósł 32.000 zł.

Powyższe Spółdzielnie dały zysku 21.125 zł., a wartość ich nieruchomości wynosi 35.690 zł.

Zysk tych Spółek został podzielony:

na kapitał zapasowy	4.240	zł.
na dywidendę od udziałów . .	4.806	„
na zwrot od zakupów członkom	2.279	„
na fundusz społeczny przeznacz.	9 800	„

Z funduszu społecznego przeznaczono:

na Sierociniec w Liskowie . .	1.788	zł.
na pokrycie niedoboru z Wystawy w Liskowie	1.125	„
na Straż Ogniową	606	„
na stypendja w Saminar. Naucz.	400	„

5. Stowaszyszenie Mleczarskie posiadało członków na 31 grudnia 1925 r. 496 (obecnie 620), dostarczono w ciągu 1925 r. 75.000 litrów mleka, spieniężenie masła wyniosło 131.000 zł. Mleczarnia posiadała 3 filje (obecnie ma ich 7). Dochód od jednej krowy w ciągu roku waha się od 250 do 300 zł. Zysk czysty wyniósł 2.725 zł., które ogólne zebranie podzieliło:

na dywidendę	1.527	zł.
na fundusz zarobkowy . . .	1.098	„
na Straż Ogniową	100	„

W czerwcu r. b. Stowarzyszenie Mleczarskie przystępuje do budowy nowej mleczarni, kosztem 30.000 zł. z urządzeniem mechanicznem, gdyż wskutek znacznego wzrostu liczby członków i filji, obecny budynek okazał się za ciasny. Mleczarnia stale ma u siebie 2 — 3 praktykantów.

6. Bank Ludowy liczy członków 670, obrotu było 650.000 zł. pożyczek w ciągu roku wydano 80.000 zł., wkładów było 32 000 zł. udziały 8.600 zł. nieruchomości własne 25.500 zł. kapitał zapasowy 5.445 zł. Wkłady przedwojenne rublowe są spłacane stopniowo w stosunku 15% rzeczywistej wartości. Pożyczki Bank wydaje do wysokości 800 zł. na 24% rocznie i takiż % płaci od wkładów terminowych.

Jeśli rozważyć bliżej cyfry wspomnianych instytucji, to z wyjątkiem Banku, króry po wojnie, ciężkie przechodzi przesilenie, z którego jednak ma nadzieję się dźwignąć, inne spółdzielnie rozwijają się normalnie i oddaje wielkie usługi nie tylko mieszkańcom Liskowa, ale całej okolicy. Tem większe dają one gwarancję dalszego rozwoju, że spółdzielnie te prowadzone są niemal wyłącznie przez drobnych gospodarzy, którzy przez szereg lat wyrobili się i zrozumieli wartość tych prac i są nawet propagatorami ideji spółdzielczej wśród wycieczek zwiedzających.

B.

Składajcie ofiary na L. O. P. P.

KRONIKA

17 MAJ — **PONIEDZIAŁEK**
Paschalisa W., Akwilina M.
W. słońca g. 3 m. 39. Z. g. 7 m. 23.
● W. g. 8 m. 17 r. Z. g. 12 m. 21 pn.

— **Dowództwo 25 dywizji** za naszem pośrednictwem podaje do ogólnej wiadomości, że korespondencja telegraficzna jest zupełnie dozwoloną i na nią żadnych pozwoleń w Dowództwie dywizji otrzymywać nie trzeba. Również komunikacja kołowa z Łodzią i innymi miastami Województwa łódzkiego jest dozwoloną i władze wojskowę żadnych przepustek nie wydawają, gdy one są zupełnie zbyteczne. Do Ostrowa wreszcie jest komunikacja otwarta i w przejeździe do poznańskiego władze żadnych przeszkód nie czynią.

— **Z teatru.** Z powodów niezależnych od Kierownictwa, Zrzeszenie Artystów Scen Polskich, goszczące dotychczas w Swietlicy, przeniosło się na dni kilka do Teatru Letniego (Wypiszczyka), gdzie odegra po raz ostatni w Poniedziałek, 17 b. m. przewesołą farsę „Raj zamknięty“, we Wtorek zaś 18 b. m. premjera znakomitej komedji angielskiej „Dzikus“. Wejście do Teatru przez kino „Oaza“. Ceny miejsc te same t. j. od 50 gr. do 4 zł. Początek przedstawień punktualnie o godzinie 8 min. 30.

— **Rosyjskie Tow. Dobroczynności.** 28 kwietnia został otwarty w Kaliszu Oddział Rosyjskiego Towarzystwa Dobroczynności w Polsce.

W skład Zarządu weszły następujące osoby: P. Ostrjeńska Olga (prezeska), p. Jarmoliczowa Nina (w. prezeska), p. Tarasinowa Katarzyna (skarbniczka). P. P. Łopata Marja, Brunner Mikołaj, Tkacz Mikołaj, Fejko Antoni i Nikiforow Chrisanf (członkowie zarządu).

P. Płachow Siemion (doradca prawny i kierownik sekretarjatu.)

Sekretarjat Towarzystwa i wydział prawny (Al. Józefiny 29, m. 4,) otwarty dla interesantów w poniedziałki i czwartki od godz. 5 — 6 p. p.

— **Pożar.** Dnia 16 maja r. b. o godzinie 4-ej rano spaliła się szopa z gliny oraz 3 kozy i 3 centnary drzewa, ogólnej wartości 100 złotych, należące do Wojciecha Dominiaka zamieszkałego przy szosie Skarszewskiej № 10, gminy Tyniec. Przyczyny pożaru narazie nie ustalono.

— **Konkurs.** Związek Teatrów Ludowych i Związek Młodzieży Wiejskiej Warszawa — Tamka 1, ogłaszają niniejszem Konkurs na opracowanie inscenizacyjne Ludowej uroczystości dożynek na następujących warunkach:

1. Uroczystość winna mieć na celu radosny obchód ukończenia żniw. Ze względu na zbieganie się terminów (15 sierpnia) możliwe jest powiązanie uroczystości z obchodem rocznicy zwycięstwa nad Wisłą (1920 r.) i ze zwyczajem święcenia szkół.

2. Winna się opierać na tradycyjnych zwyczajach i pieśniach ludu polskiego (teksty pieśni i melodje).

3. Winna być dostosowana do nowoczesnych warunków życia społecznego i wsi.

4. Winna dawać przy wykonaniu dużą swobodę w możliwościach zróżniczkowania regjonalnego w pieśni, zwyczajach, tańcach, stroju i t. d. (to zn.: autor daje projekt uroczystości dla etnograficznie określonego terenu, zaznaczając, które punkty programu mogą być w innych okolicach kraju zastąpione materjałami lokalnemi.)

5. W uroczystości winna brać udział cała ludność danej miejscowości.

Prace opatrzone godłem wraz z nazwiskiem autora w zamkniętej kopercie należy nadsyłać do Związku Teatrów Ludowych — Warszawa, Tamka 1 — do dnia 1 grudnia 1926 r.

Przewidziane są trzy nagrody: 2 w wysokości 500 zł. i jedna w kwocie 400 zł. Nadto autorowie prac nagrodzonych i przeznaczonych do druku otrzymają autorskie honorarjum, zależne od osobistej umowy.

Do Sądu Konkursowego zaproszono następujące osoby: p. Leona Schillera, reżysera i dyrektora Teatru im. Bogusławskiego w Warszawie; p. Franciszka Siedleckiego, artystę malarza; prof. Eugenjusza Frankowskiego, etnografa; i Stefana Jaracza, artystę Teatru Narodowego w Warszawie, p. Tadeusza Mayznera, muzyka. — Z ramienia Związku Teatrów Ludowych wchodzi w skład Sądu p. Jędrzej Cierniak, redaktor „Teatru Ludowego“, a p. Adam Bień, jako przedstawiciel Związku Młodzieży Wiejskiej.

— **Zjazd Jubileuszowy Macierzy Szkolnej.** Zjazd Jubileuszowy oraz IX Walne Zebranie Towarzystwa odbędą się w dniach 23 i 24 maja 1926 r. t. j. w niedzielę i poniedziałek Zielonych Swiąt, według następującego porządku:

Dnia 23 maja r. b.

o godz. 10-tej Msza święta w kościele P. P. Wizytek.

„ 11-tej Zebranie uroczyste w Wielkiej Sali Rady Miejskiej m. st. Warszawy.

1. Przemówienie Prezesa Macierzy p. Józefa Swierzyńskiego.
2. Przemówienia przedstawicieli Władz państwowych i Towarzystw.
3. Utworzenie sekcji: 1. Oświaty pozaszkolnej, 2. Opieki pozaszkolnej, 3. Kształcenia zawodowego.

Po przerwie obiadowej i dnia następnego będą obradowały sekcje:

I. Sekcja oświaty pozaszkolnej z referatami:

a) „Najważniejsze zadania oświatowe Macierzy“ — dyr. Józef Stemler.
b) „Organizowanie społeczeństwa do pracy oświatowej“ — p. Zygmunt Podgórski, Wizytator Poleskiego Okręgu Szkolnego, przewodniczący Poleskiego Zarządu Wojewódzkiego P. M. S. w Brześciu n/3.
c) „Znaczenie kursów dla dorosłych w oświacie pozaszkolnej“ — p. Ignacy Bobek, przewodniczący Zarządu Okręgowego P. M. S. w Zamościu.
d) „Teatr amatorski jako forma pracy oświatowej“ — p. Czesław Jankowski, Wizytator P. M. S.
e) „Pomoce oświatowe w oświacie pozaszkolnej“ — p. dr. Stefan Język, Naczelnik Wydziału Kuratorjum Wołyńskiego Okręgu Szkolnego, wice-prezes Wojewódzkiego Zarządu Wołyńskiego P. M. S.

II. Sekcja opieki pozaszkolnej, (wychowanie, bursy i przedszkola) z referatami:

a) „Podstawy ideowe w wychowaniu“, — p. Ludwik Skoczylas, Wizytator P. M. S.
b) „Jak organizować bursy“ — p. Jan Michałowicz, przewodniczący Zarządu Okręgowego P. M. S. w Równem na Wołyniu.
c) „Znaczenie przedszkoli“ — p. dr. Bronisław Krakowski, Naczelnik Wydziału Opieki w Ministerstwie Pracy i Opieki Społecznej.

III. Sekcja kształcenia zawodowego z referatami:

a) „Szkoły rzemieślniczo-przemysłowe“ — p. Aleksander Słojewski, Naczelnik Wydziału szkół rzemieślniczo-przemysłowych Ministerstwa WR i OP.
b) „Kształcenie handlowe“ — p. Witold Byszewski, Wizytator szkół handlowych Ministerstwa W. R. i O. P.

Dnia 24 maja r. b.

o godz. 12 tej obrady Plenum Zjazdu.

1. Wnioski Sekcji.
2. Dyskusja i uchwały.
3. Sprawozdanie z działalności P. M. S. w roku 1925.
4. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
5. Dyskusja i przyjęcie sprawozdań.
6. Wybór 8 członków Zarządu Głównego i 6 zastępców oraz Komisji Rewizyjnej.
7. Wnioski Zarządu Głównego, Zarządów Wojewódzkich, Zarządów Okręgowych i Zarządów Kół.
8. Zamknięcie Zjazdu.

Obrady Zjazdu odbywać się będą w salach Rady Miejskiej m. st. Warszawy.

W czasie Zjazdu będzie otwarta wystawa wydawnictw oraz fotografij i wykresów placówek oświatowo-kulturalnych P. M. S.

W Zjeździe tym wezmą udział pracownicy oświatowi z rozmaitych okresów działalności Macierzy, delegaci Kół i goście.

Celem uczczenia 20-lecia Macierzy została wydana książka p. t. „Rys historyczno-sprawozdawczy z działalności Macierzy 1905 — 1925“, ozdobiona licznemi fotografjami, zawierająca 240 stron druku. Członkowie Macierzy winni przyczynić się do jaknajszerszego spopularyzowania tego dzieła zarówno ze względów ideowych jak i propagandowych tembardziej, że książka ta będzie dla niejednego cenną pamiątką prac w Macierzy. Cena egz. 5 złotych.

Wiosna i maj

w tradycji

Miesiąc maj, to wiosna, to przebudzenie się obumarłej przez zimę przyrody do nowego życia.

Od najdawniejszych czasów człowiek witał powrót wiosny z radosnym upojeniem, jak się wita oblubienicę, dawno nie widzianą.

Nazwa tego miesiąca pochodzi od starorzymskiej bogini Mają zwanej, której święto przypadało w epoce kwitnienia róż. W mitologji indyjskiej i słowiańskiej spotykamy także Maję, boginię wiosny. Grecy zaś nazwali tem imieniem matkę Merkurego.

W Europie starożytnej najuroczyściej obchodzono święto majowe we Włoszech, tej uroczej krainie kwiatów. Najpiękniejsze dziewice z całego miasta zbierały się w pobliżu gaju cyprysowego, ubrane w białe powłóczyste szaty, mając wieńce z róż na głowie a drogocenne naszyjniki na szyji. Chłopięta, strojnie ubrane, trzymały dookoła tego grona sznur upleciony z liści i kwiatów. Do dziewic zbliżał się najpiękniejszy młodzieniec otoczony wspaniałym orszakiem i jedną z nich obdarzał białą lilją, jako godłem piękności i niewinności. Wówczas trąby grały hymn tryumfalny, chorągwie chyliły się ku wybranej, a drogę jej do domu lud wyścielał kwiatami. Zdarzało się często, że młodzieniec poślubił nowo wybraną boginię wiosny.

Jest też zwyczaj we Włoszech sadzenia symbolicznych drzewek przed domami młodych małżeństw. Na jednym z takich obchodów nastąpić miało właśnie pierwsze spotkanie Dantego z Beatryczą.

W Prowancji obchodzą i teraz święto majowe z dawną solennością. Młode dziewczęta najpiękniejszej z pomiędzy siebie zarzucają na głowę welon owijają ją wieńcami z kwiatów i obsypują listkami różanemi. Wystrojone w ten sposób dziewczę siada pod drzewem, a towarzyszki śpiewają i tańczą koło niej.

W Hiszpanji niegdyś najmoralniejsze dziewczęta ubierano w kwiaty i obnoszono na małych „tronach", nazywano ich też małżonkami miesiąca - miesiąca maja, czyli „majami".

W Burgundji i w innych stronach Francji istniał podobnie jak we Włoszech zwyczaj sadzenia tradycyjnych drzew majowych, co miało również i symboliczne znaczenie. Zwyczaj ten połączony był z różnemi, nieraz bardzo pięknemi ceremonjami, przedewszystkiem zaś z obfitą ucztą, podczas której gości przyjmowano ciastem i winem.

W Angiji pierwszy maj jest świętem kominiarzy. Święto to zostało ustanowione ku pamięci Edwarda, syna lorda Montaigne, który, zniknąwszy z domu rodzinnego, dziwnym zbiegiem okoliczności został kominiarzem. W dniu 1-go maja w Londynie np. jest zwyczaj, ulicami miasta przebiega wybrany przez kolegów kominiarz, śpiewając wesołe pieśni.

W Polsce m. in. jest zwyczaj ozdabiania domów zielenią i kwiatami, co zwłaszcza ma miejsce w czasie Zielonych Świąt. Od tego też powstał polski wyraz „maić". Zwyczaj majenia był pospolity zresztą i u starożytnych Greków i Rzymian tak, że zwykle podczas uczt i obrzędów religijnych stroili oni głowy w wieńce.

U nas pierwotnie w czasach pogańskich jeszcze, początek wiosny, która dopiero w maju się zaczyna, obchodzono uroczyście różnemi zabawami, których szczątki w postaci gier popularnych przetrwały aż do naszych czasów. Dość wspomnieć zabawę towarzyską w „zielone".

Dawniej w dniu 1 maja wieczorem zgromadzały się we dworze dziewczęta i chłopcy, ubrani zielenią. Dziedzicowi winszowano „nowego maja", za co częstowano ich miodem i piwem. Dzisiaj jedynie młodzież szkolna święłuje pierwszy dzień tego miesiąca, urządzając t. zw. „majówki" czyli wycieczki.

W miesiącu maju urządzano dawniej t. zw. „majową kurację", polegającą m. in. na użyciu pewnych leków i puszczaniu krwi.

Maj uważany był zawsze za najniebezpieczniejszy dla zawierania małżeństw.

„Ślub majowy —
Grób gotowy".

— mówi znane przysłowie. Dlaczego? — Trudno odgadnąć...

Roboty wiosenne kończą się zwykle około 3-go maja. Po dniu Znalezienia św. Krzyża poczynano owce strzyc, dlatego mówiono:

„Na święty Krzyż
Owce strzyż".

Z miesiącem majem wiążą się jeszcze inne przysłowia i obyczaje ludowe, trudno jednak wymienić je wszystkie w ramach skromnego artykułu.

Zaznaczyć trzeba tylko jeszcze, że miesiąc maj poświęcony jest szczególniejszej czci N. Marji Panny, która to cześć zresztą w historji wybitnie katolickiego narodu polskiego specjalną odgrywa rolę.

Zaginął dowód osobisty i patent IV kategorji wydany na imię Szymona Messinga, zamieszkałego w Kaliszu, przy ul. Złotej № 19. 651

Z ROZKAZU WŁADZ WOJSKOWYCH OCENZUROWANA CENZURĄ PREWENCYJNĄ PRZEZ STAROSTWO.

Druk „Gazety Kaliskiej" — Aleja Józefiny 1. Wydawca — „Gazeta Kaliska" Sp. z ogr. odp. Redaktor A. RADWAN.